

ERDÉLYI GAZDA

MECJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzandók.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	1-1	1-3	1-6	1-12	1-24	1-52
	széri hirdetéskor					
	kr	kr	kr	kr	kr	kr
16/16 lap	14	36	70	120	200	360
8/16 " "	7	18	35	60	100	180
4/16 " "	3.50	9	17.50	30	50	90
2/16 " "	1.75	4.50	8.75	15	25	45
1/16 " "	.90	2.25	4.40	7.50	12.50	22.50

Nagyobb hirdetésnél külön kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A saives megrendelésben világosan kérjük kitenni,
mennyi helyet igényel a befűződ mellékelt hirdetés
számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda központi irodája (516r gr. Te-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. 6. f. számit-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Aron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina
János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Levelek a londoni borkiállításról.

(Folytatás.)

I. Magyarhon és Erdély.

I. Az erdélyi collectiv kiállítás.

Magyarország és Erdély borai két országos col-
lectiv kiállítás és Láposy Ferencz és társa pesti bor-
kereskedőknek magán kiállítása által képviselvek. A
két collectiv kiállításnak egyikét a magyar országos
gazd. egyesület, másikat az erdélyi gazd. egylet s az
erdélyi pinczeegylet együttesen rendezték. Hogy mint
az e lapok olvasóihoz legközelebb esőn, az „erdélyi
gazd. egylet és erdélyi pinczeegylet“ col-
lectiv kiállításán kezdjem, ebben részt vesznek;

- 1.) Apor Károly báró;
- 2.) Bánffy Albert báró;
- 3.) Bethlen Sándor gróf;
- 4.) Borneinisza János báró;
- 5.) Elekes M.
- 6.) Gerendy István;
- 7.) Kemény István báró;
- 8.) Mikó Imre gróf;
- 9.) Paget János;
- 10.) Sámi László;
- 11.) id. Teleky Domokos gróf;
- 12.) Teleky Gusztáv gróf;
- 13.) Zeyk József;
- 14.) Az erdélyi pinczeegylet.

Ki van állítva mindössze 55 borfaj, ezekből ve-
gyes szüretelésű 18, fajbor 27, vörös fajbor 2, aszu
6, pezsgő 2. A vegyes szüretelésű borok között je-
lessége által kétségkívül első helyen áll az erdélyi
pinczeegylet Törökhegyje, melyet azonban kereske-
delmi tekintetben a küküllőmenti borok, ugyancsak a
pinczeegylet által kiállítva, határozottan felülmulnak.
Ezek mint ugynevezett dry borok az angol inynek
inkább felelnek meg mint a testesebb és czukorban
jóval gazdagabb Törökhegyi, a mely édessége folytán
korlátoltabb körre van szorítva, de a sherry és port-
kedvelőknek idő folytán könnyen lehet kedvenczévé.
Mindezeknél alkalmasabbak a kisebb rajnai borok-
kal megküzdeni a tasnádi és mezőségi borok, a me-
lyek vékony testük és nagyobb savanyuk folytán ter-
mészetes versenytársaikhoz közelebb esnek. Az első
gróf Mikó Imre, az utóbbi a pinczeegylet által van
egy igen szép példányban kiállítva. Ugyancsak gróf
Mikó Imrének 1834-ki és 1846-ki termésű szilvási
borai ritka szép és jeles borok, kár hogy eladási
quantum belőlük a kiállításon nem lévén, kereskedési
szempontból meg nem figyelhetők.

A kiállított fajborok között van: 8 bakator, 5
Riesling, 1 Welsch Riesling, 3 Leányka, 3 Som, 1
Sauvignon és 3 Muscat.

A bakator borok között kétség kívül első helyen
áll Sámi Lászlónak 1862. szodometri bakarja. Ezen
gyönyörűen iskolázott bor nem csak versenytársait

előzi meg messzire: az oly szép, hogy az egész londoni borkiállítás alig ha mutathat fel annál tökéleesebb bort. A bakator bornak esélyei Angliában még kétesek, zamatja idegenszerű, teste vékony, bár azt szesztartalma némileg ellensúlyozza, ahhoz az angolnak szoknia kellene. Annyi azonban mindenesetre áll, hogy Sári László szódemeterije az angol piac számára készitendő bakarbornak ideálja, ámbár ezt annak, — különben elismerjük indokolt, — magas árára alkalmazni nem akarnók.

Az eszmény mellett még igen sok jeles példány fűrvén meg, természetesen a legnagyobb elismeréssel kell hogy szóljunk, gróf Bethlen Sándor, gróf Mikó Imre s az erdélyi pinczeegylet jeles tasnádi bakar borairól, a melyek mindannyian igen szép kereskedelmi borok lehetnének, ha kiállítók rá szánhatnák magukat belőlük nagyobb quantumot bocsátani eladásra. A pinczeegylet 1862-ki bakator borai az angol közönség előtt igen jó asztali borok, de azok a nagyobb számok hiányát nem pótolhatják.

A Riesling borok között bajos volna az elsőséget oda itélni; báró Apor Károly tófalvi Rieslinge, báró Kemény István csombordi Rieslinge, Paget Jánosnak gyéresi és szőkefalvi Riesling borai, ugy szintén az erdélyi pinczeegyletnek Rieslingje, mindannyian kitünő borok és mindegyik elég jeles önnagára, hogy versenytársaitól a koszorút elvitathassa. Ha a kiállított példányokat elemezzük ugy találjuk, hogy a tófalvi, gyéresi és szőkefalvi Riesling borok finomabbak zamatban, a csombordi s a pinczeegylet Rieslingje gazdagabbak testben; az első jobban szoritják a német borokat, az utóbbiak jobban vonzák az angol inyt. Annyi mindenesetre áll, hogy valamennyi az erdélyi borászati reformoknak méltó képviselője.

A Leányka borok között első helyen áll gazdag teste által Gerendy Istvánnak Leánykája, a melyet azonban a Paget Jánosé zamatra felül mul. E kettő mellett igen szép 3-ik példány a pinczeegyleté, a melyet mérsékelt ára kedvelt kereskedési borrá fog tenni.

Gerendy István és az erdélyi pinczeegyletnek, Som-borai tudtunkkal már a múlt évi bécsi világhiállításán állottak nemes versenyben szemben; az elsőség akkor Gerendy István kitünő borának jutott, és az ezen elsőséget ma is igazolja, mindazonáltal igen szép példányok mellette a pinczeegyletnek 1862-ki és 1866-ki somborai is.

Muscat bor eddgelé kettő van kiállitva, egy

Croquant Muscat és egy Alexandriai Muscat mindkettő Zeyk József ur pinczejéből, ezek zamatra igen szép borok, különösen a Croquant Muscat, kár hogy nagy savanyúságuk ezen jeles tulajdonukból sokat leront. A harmadik bejelentett Muscat bor a pinczeegyletnek Alexandriai Muscatja, mely azonban még be nem küldetett.

Erdély fajborairól szólva nem volnánk igazságosak, ha Paget János ur Sauvignonjáról és a pinczeegyletnek Tramineréről külön meg nem emlékeznénk, mindkettő igen jeles bor a melynek az angol piacon is nagy jövője lehet, finom zamatjuk természetes erőteljességükkel párosulva, Erdélynek legszebb borai közé helyezi azokat.

Vörösbor Erdélyből csak két mutatvány van kiállitva, mindkettő egy szőlőt, a Carbenet képviselve. E szőlőfajt ha jól tudjuk Erdélyben Paget János ur kezdé meghonosítani, ő volt annak uttörője, s a kevéző ítélet melyben a londoni szakértők ítélete e borokat részesíti, midőn azokat az összes magyar vörösborok fölé helyezi, ugy hisszük legszebb jutalma Paget ur hazafias buzgalmának. Erdély mint kitünő fehér boroknak hazája ismert volt a nagyközönség előtt, a Carbenet azonban egy új és következményeiben messze kiható vívmány, mert midőn általa Erdély a vörösbortermő országok sorában is méltó helyet igérkezik elfoglalni, egyuttal el van oszlatva azon mint a következmények mutatták indokolatlan balhiedelem, mikéntha az erdélyi talaj a vörösbortermelésére alkalmas nem volna. A mi vörös erdélyi borokat eddig elé ismertünk, Czerna, Darlatz, Fugad, mindezek a középszerű színvonalán felülemelkedni nem igen tudtak, a Carbenet egy szökéssel messzire hagyta maga után versenytársait s élére állott valamennyinek. Idegen s a mi legtöbb francia szakértők, tehát az e tekintetben leghivatottabb bírók ítéleteit ismételjük, midőn állitjuk, hogy a Carbenet midőn testben valamennyi magyar versenytársánál gazdagabb, egyuttal azon fölényvel bír föléttük, hogy az nem többé specifikus magyar bor, az nem erdélyi bor, az a világ bora. A talajnak, a szőlőfaj helyes megválasztásának vagy a gondos kezelésnek volt-e ebben legnagyobb érdeme, bajos volna megmondani. Elég az hozzá, hogy az örvendetes eredmény meg van, és Paget János ur második hazája körül szerzett érdemeinek nem legkisebbike az. Az ut megvan törve, az irány ki van jelölve, s már most Erdélynek bortermelőin álland a megkezdett munkálatokat folytatni.

Az erdélyi gazdasági egyesület borászati szakosztályának szebb feladat alig juthat mint a Carbenet termesztését minden lehető eszközökkel elősegíteni. A mint az évenkénti vándorgyűléseivel egybekapcsolt borkiállításokon jutalmakat tűz ki a legjobb Som, a legjobb Leányka és Riesling számára, tegye ugyanezt a Carbenet-vel, melynek terjesztése meggyőződésünk szerint az erdélyi vörösbor termesztésével azonos.

Az erdélyi pinczeegylet pedig, melynek a menyire tudjuk szintén Paget ur terméséből került kiállított Carbenet mutatványa, kétségbevonhatlanul tanúsítja hogy jeles anyagból gondos kezelés mit tud alkotni, vegye fel árjegyzékébe az eddig szerényen meghuzva ott állott kék kadarka mellé a Carbenet, s adja meg ez által az új vivmánynak az üzleti jelentőséget.

A kiállított aszuborok között első helyen az erdélyi pinczeegylet 1874-ki Rózsamáli aszuja érdemel figyelmet, gyöngébbek annál de mindazáltal igen szépek ugyancsak a pinczeegyletnek fiatalabb aszuborai valamint a Paget János és id. gróf Teleki Domokos ur részéről küldött Leányka és Muscat aszuk. Egyébként fölfogásunk szerint Erdélyben kár aszubort termelni, kár ezen végre is kereskedelmi jelentőséggel nem igen bíró czikkre nagyobb súlyt fektetni. Az aszubor szerepkörè mindig kisebb térre szorul, e részben még a tokaji aszu helyzete sem kedvezőbb; az édes színborok, az ugynevezett „Ausleselek“ foglalják el a helyet, ajánlóul hozván azon kettős tulajdont, hogy olcsóbbak is, kedvesebbek is az inynek. Gerendy Istvánnak Sombora, gróf Mikò Imrének Szilvásija, a pinczeegyletnek Törökhegyije, ezek a borok, melyek az aszu termelését fölöslegesnek mutatják, e borok bátran oda állhatnak a Rajna legjobb borai mellé és versenyképességükkel világképességük is biztosítva van.

Hátra volna még szólnunk báró Bornemisza urnak erdélyi pezsgőboráról ez azonban mindeddig be nem érkezett.

Erdélynek borai ma először lépnek az angol piacra, először várják az angol közönségnek ítéletét; ez ítélet, nem kétkedünk benne, kedvező leend, kár hogy annak kivivására nem egyesültek az összes erdélyi bortermelők, idejekorán megértve, hogy itt közös érdekükről van szó.* A kiállított gyűjtemény bár-

* Az erdélyi pinczeegylet mindent elkövetett, hogy a gyűjtemény teljes legyen, — felhívta az összes nevesebb termelőket; sőt külön, német nyelven, szerkesztett köriratokban kérte fel a Nagy-Szebenben székelő erdélyi szász gazd. együletet a buzgó részvételre — de dacára ezen figyelmének, előttünk ismeretlen okokból még választ sem nyert. Szerk.

mi szép, nem egy jeles szám hiányzik abból, egy Földvály Ferencznek jeles törökhegyi Leányka bora, Bethlen Camillo gróf Radnóthi színbora, Felszeghy Sámuelnek kitünő székhelykocsárdi Muscat borai, Szentpétery Antalnak egerbegyi, Lengyel Ádámnak egerbegyi, ozdi, Grün Izsónak kocsárdi, földvári; mindszenti és felvinczi borai, a medgyesi borok sat. mind ezeket kár volt otthon hagyni akkor, a midőn egy új kereskedelmi piacz megszerzéséből van szó. E borokban egy kitünő contingens maradt el, melyet az erdélyi collectiv kiállítás minden jelességei dacára sem nélkülözhet. És még most is fölmerül a kérdés nem volna-e indokolt a hiányoknak utánpótlása? Mi meg vagyunk győződve, hogy Erdély jeles borai számára az angol piacon tág tér fog nyilhatni, de csakis az összes lehető tényezőknek együttműködése esetében. Tehát előre! (Folytatása következik.)

Bartha Schiefner Gyula.

Tyukászatunk érdekében.

T. Szerkesztő ur!

Az „Erdélyi Gazda“ folyó évi 31-iki számában „Tyuktenyésztés Erdélyben“ czim alatt megjelent figyelemre méltó közlemény alkalmából, bátorságot veszek magamnak fölkérni, hogy a Budapesten junius 11-én tartott kiállításra felküldött puja-tyuk törzsöm mellé Grubiczy Géza bizottsági elnök urhoz intézett levelemet, mint a mely az említett tyuk-fajnak a Cochín- China és a magyar tyukkal egybevetett ismertetését tárgyalja, becses lapjában sziveskedjék közzétenni, ha ugyan érdemesnek találná arra, hogy az a nagy közönség figyelmébe ajánltassék. — Előre kívánom azonban bocsátani, hogy levelem véletlen zavarok miatt elkésvén, puja-tyukjaim pusztá külső értékek által részesültek a diszokmánnyal való kitüntetésben és 2 arany jutalomdíjban, anélkül, hogy belső és lényegesebb érdemeik felől a bíráló-bizottság kellő tudomással birt volna. A Grubiczy Géza urhoz intézett levelem szövege némi ide nem tartozók kihagyásával így hangzik:

„Folyó hó 18-ától férjemhez intézett becses válaszában a baromfi tenyésztés emelése iránt kifejezett érdeklődése alapján bátorságot veszek magamnak tyukjaim renoméjának javára szives pártfogását tisztelettel kikérni. Kénytelen vagyok evvel alkalmatlankodni annyival is inkább, mert ha kegyencz pujaimnak volnának érdemeik, azoknak elismerését kivívni elégtelen vagyok nemcsak azért, mert az illetékes körök becses ismeretségével éppen nem dicsekedhetem, hanem azért is, hogy azok támogatásában valami nagy gazdasszonyi tapasztaltságra sem igen hivatkozhatom. Éltem javát ugyanis a fővárosban töltvén el, a

baromfiak értéke felől semmi más fogalommal nem bírtam, mint a mit a piac és konyha tapasztalatai nyújtanak t. i. hogy legbecsesebbek azok, melyek ifjúságokhoz képest legfejlettebbek és annak arányában a legolcsóbbak. Öt év előtt azonban a provinciára települvén, új helyzetem magával hozta a baromfi tenyésztéssel való foglalkozás szükségét is, minek kezdetben csak mint nem épen valami kedves kényszernek meghódoltam. Kelletlenségem azonban csakhamar a lehető legnagyobb megalégedéssé változott, midőn észrevettem, hogy a baromfiak a mellett, hogy igen jelentékeny és vidéken semmivel sem pótolható haszonnal fizetik vissza a rájuk fordított fáradságot, az ápolójokhoz való gyöngéd ragaszkodás és az egymással folytatott kedves nyelgés vagy tréfás versengés által a falusi magányosságban még a kellemes szórakozásnak sem megvetendő tényezői. Mint ilyeneket kétszeres gondjaimba és szeretetembe fogadtam, és minden rendelkezésem alatt álló eszközökkel igyekeztem jóllétüket előmozdítani. Gondoskodásaimat azonban csakhamar kezdték rosszul meghálálni. A mennyi virágom volt, rejtettem légyen a legelzártabb vagy tettem a legmagasabb helyekre, fölkeresték, leverték, összevissza csipkedték, Ez ellen férjem azon tanácsot adta, hogy tartanám őket jobban, mert ha meghiznak, nem lesznek képesek oly nagyon repkedni. A jótartás után azonban még mohóbban fenekedtek a zöldségre, mi egyébiránt az udvaron is készletben volt, de nem izlett nékiek annyira, mint féltett virágaim. Ekkor szárnytollaikat nyirtam el, de a szabadságaik eszközeitől való megfosztás fájdalma oly hatással volt rájuk, hogy egyszerre elkedvetlenedtek, kevesebbet tojtak, némelyike egy vagy más betegségbe esett és el is pusztult.

Férjem, kinek némi gazdasági tapasztalatai vannak, ekkor néhány Cochín-China tyukkal lepelt meg, s arról biztosított, hogy ezek éppen nem fognak kárt tenni virágaimban és kertemben s tán még többet is fognak tojni. Ezen oldalokról valóban nem is igen volt panaszom rájuk; de az addig tartott paraszt (magyar) tyukok hasznosságával szemben egyéb kifogások alá estek. Jelesen nagyon sok tojásaikat még lágyan eltojták, sokat háló-helyeikről potyogtattak le, melyek ha el nem is törtek volna, a kakas falánkságának áldozatául estek. De ennél még nagyobb hátrálynak kellett a magam szempontjából tartani azt, hogy csibéik a mellett hogy rendkívül nagy gondozást igényelnek, 4—5 hónapos koruk előtt élvezhetlen nyálkás husuak, pedig már ekkor rántani nem valók.

Eközben jött tudomásomra, hogy az erdélyi részekben régebben egy tyuk-faj volt elterjedve a ren csi, mások szerint Tinka, mely a mellett, hogy a közönséges házi-tyuk minden előnyével bír, annál sokkal becsesebb már csak azon egyetlen jó tulajdonsága által is, hogy saját ösztönéből soha nem repdes, folyton a földszínen és a ház közvetlen közelében tartózkodik és így sokkal kevésbé van kitéve a ragadozó állatok ártalmának. Természetesen kutatni kezdtem ezen fajt és 1870 tavaszán sok futkározás után megtaláltam annak egy tojó példányát Nagy-Ágon,

később többet Berekszón s azután csak hamar kakast is Déván. A kakas azonban nem sokára áldozatja lett egy viadalnak, melyet egy vénebb paraszt-kakással folytatott, s így elvesztettem, mielőtt ivadékok nyerhettem volna tőle. Eképen a tojók korcsait gondos beltenyésztés útján igyekeztem lehető tökélyre fejleszteni s ez sikerült is annyira, hogy most már az ötöd ivadéokban 70—80%-nál fejlődik ki a férjem által régi időkből és tiszta példányokon ismert faj-jelleg, a rövid láb. Itt Erzsébetvárosban azonban az őszön találtam több nagyon közeljáró korcsokat, melyekkel nem késtem saját tenyészanyagomat fölfrissíteni, s az ezekből nyert ivadéokban a faj-jelleget a felküldött példányokon látható tökélyen is sikerült tulvinni.

A mennyiben pedig azt tapasztaltam, hogy ezen faj a fennebb már érintett jó tulajdonságán kívül

1. igen szorgalmasan tojik,
2. a legjobban kotol és neveli csibéit,
3. nagyon szelid jellemű és

4. csirkéi a parasztyukkal egyidőben és hasonló eredményekkel kappanyozhatók és használhatók, azt hittem, hogy baromfi-tenyésztésünknek nem tesztek rossz szolgálatot ezen fajnak felkarolása és kiállítása által, ha igaz az, hogy a külföldről importált nemesebb tyukok nálunk nehezen aclimatizálódnak, a miatt különösebb és fáradságosabb gondozást igényelnek, ifjan nem élvezhetők, a közönséges magyar-tyuknak tartásában pedig sok gazdasszony erősen korlátolva van férjének azon kifogásai által, hogy a csűrökben és kertekben igen érzékeny károkat és rendtelenségeket idéz elő.

Ezen illúsiómat azonban nem kis mértékben zavarta meg Uraságod „Tyukászata“, melyben az én kegyencz puja-imhoz legközelebb járó törpék a haszon-tyukok közül egészen és a disz-tyukok sorába vannak száműzve. Annyival is inkább le kellett hangoltatnom a „Tyukászat“ ezen criticája által, mert a mennyire csekély olvasottságom és tapasztalatom terjednek, Uraságod említett és igen becses munkájában olyan tárgyilagosság nyilatkozik, mely kizár minden kétséget a felől, mintha a törpékre kimondott ítéletét legalább is nem a legmegbízhatóbb források értesítéseire alapította volna.

Ezen aggodalmaim ellenében csak némileg lettem megvigasztalva férjem azon állítása által, hogy az én pu-jám semmi sem egyéb, mint a közönséges magyar-tyuk csontszerkezet tekintetében való elfajzása. Az erről való meggyőződés kedvéért készítette el egy Cochín-China. egy magyar és egy puja tyuk csontvázát, miből a felküldött lábcsontokon is láthatólag kitűnik, hogy a két előbbinek mereven egyenes láb-szár csontja ellenében a pujaé külső-hátsó irányban erős görbülést mutat. Ha ehhez vesszük még azt is, hogy férjem már régebben egy egyednél a czombcsont melső-belső élén egy három negyedrészt hosszúságban végig futó, erősen kifejlett tüske-nyujtványt talált, és hogy egy borzas kakas példányom első ujjai befelé tökéletes sarló képlet-

szertleg elferdülnek, s egyebekben, mint életmódjukban, szokásaik, tollazatuk, testtartásuk, egész figurájuk, színök illetőleg annak változatosságaira és test-súlyukra nézve a magyar tyukkal teljesen egyezők, csak ugyan alig tudom férjem indokaitól méltánylatomat megtagadni. Ezen méltánylásnál azonban az én közvetlen érdekeltségem is tekintetbe jő.

Tyukjaim érdemül minthogy idáig pontosabb összehasonlításokat és megfigyeléseket nem tettem, szabadjon kiemelnem azt, hogy míg 16 magyar tyuk, később 7 Cochīn-China és 6 magyar tyuk mellett gyakran idegen tojásokra is szorultam, ugyanazon mérvű háztartási szükségletek mellett, most 10 puja és 5 magyar tyukkal a tojás-készletnek kellő bőségét élvezem. Ez onnan van, hogy 4 szeptemberi puja jérczém, bármily hihetetlennek látszik, már január első hetében megkezdte a tojást s azóta szünet nélkül még ma is tojik. Egy másik tyuk november közepétől martius végéig folytonosan tojt, akkor megkotolt s folyó hó (A levél május 31-én iratott. Szerk.) 23-án elkezdvén ismét tojni, máig már 7-et tojt. Ez a tyuk ép-szárnyakkal a konyhán telelt és soha még csak egy székre sem repült föl.

A magyar tyukok általam tenyésztett jérczéi közül 7—8 hónapos kora előtt egy sem tojt, és minden 30—40 tojás után nagyobb szüneteket tartanak.

A mi azt illeti, hogy a törpe tyukok csibéi nehezen

nevelhetők, ez a pujákra nézve is áll annyiban, hogy míg szárny-tollaik meg nem erednek, 5—6 napos korukig, nem tanácsos őket kibocsátani, de már ekkor minden idő viszontagságaival való daczolás, mind pedig általános életrevalóság tekintetében a magyar tyuk csibéivel versenyeznek. Arra pedig, hogy apróbakat tojik, azaz észrevételem van, hogy a kisebb, vagy nagyobb tojás nem faj, hanem egyedi tulajdonság. A felküldött példányok apróbakat tojnak, de sokkal kisebb testü egyik tyukom tojásai a magyar tyuk tojása nagyságának legmagasabb mértékét éri el. Ezen szempontból alkalmasabb példányokat kellett volna felküldenem, de a rendelkezésem alatt levők részint épen kotolnak, részint nagyon vedlenek. Méltóztassék ezen körülményt a bíráltnál szives figyelembe venni. Azonban volt már alkalmam a nagyobb tojást rakók némelyikétől tojást is küldeni.

A csontváz kedvéért levágott egyedek a rendes tenyésztetből lettek kifogva s a tojási-korszak végét járták és így testsúlyaik csak az egymás közti arány tekintetében szolgálhatnak zsinórmértékül. A Cochīn-China nyomott 3 ft és 0 latot, a magyar 2 ft 11 latot s a puja 2 ft 8 latot. Hogy ez az arány a pujára nézve ily hátrányosan ütött ki, igen valószínű oka az, hogy leginkább ki volt merülve a tojásban.

Szeremley Lajosné.

T A R S A L G Ó.

Szőlészeti statistikai kimutatás.

33. Szamosujvár Németi, Belső-Szolnokmegye, agyag talajban, karikás mivélés mellett 12 hold 131 □ ölön termel hazai faj szőlőkből közönséges bort. Kerül mivélése holdanként 80 o. é. forintba; terem 20 akó bort. Piacza Szamosujvár.

34. Kérő, Belső-Szolnokmegye, 8 hold területű agyag talajban termel karikás mivélés mellett hazai fajszőlőkből közönséges bort. Kerül holdja napszám munkával 80 forintba; 20 akó bort terem holdanként, mely Szamosujvárt adatik el.

35. Néma, Belső-Szolnokmegye, 16 hold területen, agyag talajban termel hazai fajszőlőket karikás mivélés mellett. Mivélése holdanként kerül 80 forintba, terem 20 akó jó bort. Piacza Szamosujvár. Elkelt a bor akója 1871-ben 4 forinton; 1872—1873-ban 7 frt 50 kron.

36. Szász-Ujfalu, Dobokamegye, 22 hold területen, agyag talajban, termel hazai faj szőlőt karikás mivélés alatt. Kerül holdja 80 frtba, terem holdanként 20 akó jó bort; 1871-ben elkelt 4 forinton, 1872—1873-ban 7 forinton. Piacza Besztercze.

37. Bődön, Dobokamegye, 12 hold 188 □ öl területen termel hazai fajszőlőt karikás mivélés alatt. Talaja agyag. Mivélése holdanként napszám munkával kerül 80 frtba; terem

20 akó jó bort, mi 1871-ben elkelt 4 forinton akónként, 1873-ban 7 forinton. Piacza Besztercze.

38. Encs, Dobokamegye, 24 hold 1293 □ öl területen, agyag talajban termel hazai fajszőlőt, karikás mivélés alatt. Kerül holdja 80 frtba, terem 20 akó közönséges bort, mely akónként 1871-ben 3 forinton 1872—1873-ban 4 forinton adatott el. Piacza Besztercze.

39. Szász-Máté, Dobokamegye, 32 hold területen, homokos agyagban termel hazai fajszőlőt karikás mivélés alatt. Kerül holdja 80 forintba; terem 20 akó kitünő bort, mely 1871-ben akónként eladatott 5 forinton 1872—1873-ban pedig 7 frt 50 kron. Piacza Besztercze.

40. Möriz, Dobokamegye, 21 hold területen, homokos agyagban termel hazai fajszőlőket karikás mivélés alatt. — Kerül mivélése holdanként napszám munkával 80 frtba. Terem 20 akó kitünő bort, 1871-ben 5 forinton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron kelt el akónként. Piacza Besztercze.

41. Szász-Uj-Ós, Dobokamegye, 21 hold 567 □ öl agyag talaju területen termel hazai fajszőlőt karikás mivélés alatt. Bora kitünő s holdanként 25 akót terem. Mivélése kerül 80 frtba. Bora eladatik Beszterczén. Akónként elkelt 1871-ben 4 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron.

42. Lompért, Kolozs megye, Korbuly Bogdán urnak van itt 1 hold régi fajszőlője, 1 hold 500 □ öl oportója, 1 hold 80 □ öl riesling, som és tramini szőlője karikás művelés alatt agyag talajon. — Kerül egy hold művelése 85 frtba, terem kitűnő bort. Eladás még nem történt.

43. Szt-Mihálytelke, Kolozs megye, 6 hold agyag talaju területen termel vegyes hazai faj szőlőből, karikás művelés alatt kitűnő bort. Egy hold művelése napszám munkával kerül 85 frtba. Eladás nem történt.

44. Kékes, Dobokamegye, 39 hold 340 □ öl agyag talaju területen termel vegyes hazai faj szőlőből kitűnő bort. Kerül holdja 85 frtba, terem 20 akót holdanként, mely 1871-ben 4 frton és 1873-ban 7 frt 50 kron adatott el akóként. Piacza Besztercze.

45. Mányik, Dobokamegye, 6 hold területen agyag talajban, termel hazai faj szőlőből jó bort karikás művelés alatt. Egy hold művelése napszám munkával kerül 80 frtba. Terem holdja 20 akó bort.

46. Veresegyháza, Dobokamegye, 50 hold agyagtalaju területen vegyes hazai szőlőket termel karikás művelés alatt. Bora kitűnő. Egy hold művelése 80 frtba kerül. Terem holdja 20 akó bort. Elkelt akóként 1871-ben 4 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron.

47. Apáti-Dellő, Dobokamegye, 12 hold vegyes hazai faj szőlője van karikás művelés alatt. Bora jó. Terem 20 akót holdanként. Művelése napszám munkával 80 frtba kerül. — Talaja agyag.

48. Kétely, Dobokamegye, 15 hold agyag talaju területen termel vegyes hazai faj szőlőből jó bort karikás művelés alatt. Kerül holdanként művelése 85 frtba, terem 20 akó bort. Piacza Besztercze. Elkelt 1871-ben 4 frton 1863-ban 7 frt 50 kron.

49. Czente, Dobokamegye, 10 hold területen vegyes hazai szőlőket termel, karikás művelés alatt. Terem kitűnő bora; talaja agyag. — Kerül művelése napszám munkával holdanként 80 frtba; terem holdanként 20 akót. — Elkelt bora Beszterczén, 1871-ben 4 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron.

50. Buza, Dobokamegye, 4 hold 141 □ ölön, agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőket karikás művelés alatt. Bora jó. Kerül holdja napszám munkával művelve 80 frtba; terem holdanként 20 akó bort, 1871-ben 4 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron adatott el akója. Piacza Besztercze.

Fekete Pál,
szőlészeti vándor tanár.

Levelezés.

Egerpatak, 1874. augusztus 6-án,

Itten az aratás még mindegyre tart, és habár az időjárás elég kedvező, mégis kezd az aratás hosszúra nyulni, — minek okát nem annyira a munkás kéz hiányában találjuk, mert Háromszék munkáskézben nem szűkölködik, hanem azon körülményekben, hogy az itteni aratás az idén a bárczasági százszok aratásával összeesett, és mivel a százszok hold számra

szerződnek a munkásokkal, kétszer annyit dolgoznak a munkások mint itten, hol rendes napszámot kapnak; mert mentől többet bírnak dolgozni, annál több pénzt kapnak, és így igen természetes, hogy egész Háromszékről a munkások a Bárczaságra csődülnek, és az itteni gazdák munkás nélkül maradván, három-négy hétig nyomórogznak az aratással, míg nem a gabona eléri, és a szem kezd kiperegni, és ez csaknem minden évben így van, mert a százszok rendszeren Anna napján kezdenek az aratáshoz egyszerre, midőn itten épen javában foly az aratás.

Ezen visszás állapot jövőre törvényhatósági úton lenne megszüntetendő, — megtiltandó lenne büntetés terhe alatt a munkás osztálynak, hogy a míg itten az aratás bé nem végződik, a törvényhatóság területéről munkára elnem távozhatic.*

A piacon már új búzát és rozst árulnak, — megveszik a búzának mérőjét 4 frt 50 kron, a rozsnak mérőjét 2 frt 50 kron. Egy catastralis holdon átlag termelt buza 15—16 mérő, rozs 17—19 mérő. A szemek szépek, nagyok és erőteljesek.

Az időjárás rendkívül szárazra fordult, már négy heténél több hogy eső nem esett, és az előtt is kevés volt, — a rekkenő forró melegekben a török buzák össze serdültek, a déli oldalakon és homokos talajon meg is fonyadtak, úgy szintén a pityóka is, — kerti vetemények leperzselődtek, sarjtermésre semmi kilátás, — egyszóval a természet kezd megszűnni.

Márk István.

EGYVELEG.

* Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon című cikkünket térhiánya miatt csak a jövő számban folytathatjuk. Egyáltalában bocsánatot kell kérnünk azon t. munkatársainktól, kiknek cikkeiket mindeddig nem közölhetjük, de egy részt maga az anyag halmaz, másrészt a felette érdekes „londoni levelek“ mentésük ki a szerkesztőséget, különben minden cikknek sor szerint helye fog kerülni!

* Vizsgarend. A kolos-monostori m. kir. gazdasági tanintézet nyári félévi vizsgáiból még a következők vannak hátra: A III-ad éveseknél: 17-én Erdőszettan; 18-án Kertészet- és szőlőművelés tan; 19-én Légtűnettan; 21-én Állategészség- és gyógytan; 22-én Gazdasági géptan; 24-én műszaki vegytan; 25-én Méh-, hal- és selyemtenyésztés tan; és 26-án Rátművelés tan. A II-od éveseknél: 17-én Állattenyésztés tan; 18-án Ásvány- és földtan; 19-én Légtűnettan; 21-én Növénytermelés tan; 24-én Növénytan; és 26-án Gazdasági vegytan. Az I-ső évesek gyakorlati vizsgája augusztus hó 25-én fog megtartani. — A vizsgák mindég d. e. 8, d. u. pedig 3 órakor veszik kezdetüket, s azon tanteremben tartanak meg, melyben az illető tantárgy előadatot.

* Az erdélyi szász gazd. egyesület idei közgyűlését augusztus hó 22-én fogja Brassóban megtartani, mely gyűléssel egyszersmint termény- és állattárlat is leendő összekötve.

* Ezen intézkedést az egyéni szabadsággal összeférhetőnek nem tarthatjuk, nem volna-e lehetséges és mindkét részre előnyösebb Háromszéken is a szakmány aratást behozni?
Szerk.

* Kinevezés. A hivatalos lap 183. számában a következő legfelsőbb kinevezést olvassuk: „Földmivelés, ipar és kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére Havas Sándor honvédelmi miniszeri tanácsost a fentemlített miniszteriumhoz helyettes államtitkárrá nevezem ki. Kelt Laxenburgban 1874. évi augusztus 7-én Ferencz József s. k. Bartal György s. k.“

* Halálozás. Az erdélyi gazdasági egyesület országosan tisztelt elnökét, Gróf Mikó Imrét, mély családi gyász érte, miután veje Báró Wesselényi József hosszas és kínos szenvedés után jobb létre szenderült. Béke poraira!

* A borászati körut, mely huzamosabb idő óta különféle okoknál fogva elmaradt, az idén meg fog tartatni. Kiindulási pont Gyula-Fehérvár, honnan Hunyadmegyébe érkezve Déván véget ér. A bizottság tagjai: Nagy Ferencz mint elnök, Dr. Wolf Gyula mint jegyző és orsz. szőlészeti vándor tanár Fekete Pál; a körutról a dévai vándorgyűlés zárulésán fog tüzetes jelentés tétetni.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: Vörös Sándor.

H I R D O T Ó S O K.

Tauffer Ferencz

mag- és terménykereskedő Kolozsvárt,
ajánlja a T. cz. gazdaközönségnek valódi

Hollandi tarló répa magját

és

Gabona zsák gyári raktárát,

hol is nagy választékba kitűnő minőségű gabona zsákok jutányos áron kaphatók.

(23.)

(2--6.)

A ki jól szánt, az jól vet,

A ki jól vet, az jól arat.

Miután jól szántani csak jó ekével lehet, bátor vagyok általánosan kedvelt **Vidats-Gubicz- és Clayton-féle vasekémet** melyek az erdélyi talaj viszonyokhoz javított szerkezettel vannak ellátva, a t. cz. gazdaközönség figyelmébe ajánlani. Az ekék ára nagyság szerint 24. 22. 20. 18 és 16 forint; az eketaligáké 12 és 14 forint.

Ajánlom továbbá rostáimat, morzsolóimat, szeeskavágóimat és borsajtóimat.

Jankó Vincze

Kolozsvárt.

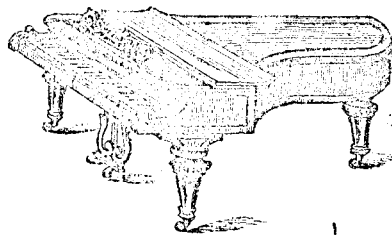
Gyáramban egy kisszerű cséplőgép is kapható bérbe a cséplési időszakra.

(24.)

(1—4)

ZONGORÁK ÉS PIANINÓK.

Mindennemű zongorák kicseréltetnek.
Játszott zongorák 80—250 forintig

Zongora
nagy raktár

Triska Ferencz

Kijavító
intézet

Kolozsvárt.

a távirtdai hivattal szemben
Arjegyzékek bérmentve.

Zongora hangolás bármily távol
vidéken is olcsó áron elvállaltatik.

(21)

(8—26)

Jelzálog-kölcsönök

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvviszonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta utján, vagy személyesen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 93-52

TARTALOM: Levelek a londoni bor-kiállításról. (Folytatás.) — Tyukászatunk érdekében. — Társalgó. — Szőlészeti statisztikai kimutatás. — Levelezés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

„VICTORIA“ biztosító társaság Kolozsvártt.

FELHÍVÁS

(3) (16—26)

takarmány és gabona készletek tűzelleni biztosítására.

A naponként ijesztő mérvben előforduló tüzkárok, melyek gyakran egész községeket hamvasztanak el, alkalmat nyújtanak most különösen az aratás idején és multával a t. gazda közönség figyelmét a „Victoria“ irányozni, mely tüzkár ellen biztosítást nyújt minden nemű: takarmány neműekre, szalmás és szemes gabonákra, ugy fedél alatt mint szabadban, (ez utóbbiaknál a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjed, mihelyt annak hová rakása előre bejelentetett:) továbbá: eséplő gépekre, helyt vagy uton, gazdasági és lak épületekre, marhákra, kint és bent, gyárakra, készletekre, gazdasági eszközökre stb.

A biztosítás érvénye kiterjed ugy a magán a biztosított tárgyon kiütött, mint szomszédtól átharapózott tűz általi károsodásra, végre a villámcsapás által előidézett tüzesetre is. A mentés vagy kihurczolkodás által előidézett károk szintén megtérítettek.

A díjak a lehető olcsóra szabvák s nagyobb biztosító feleknél külön kedvezmények is nyújtanak.

Az előforduló károk köztudomás szerint azonnal rendeztetnek és fizettetnek.

A „Victoria“ évek óta Erdélyben a legtöbb kárt fizeti s ily czimen már eddig is több mint

Négy millió

forintot juttatott vissza a közönség, kezébe.

A szükséges nyomtatványok, feltételek, díjazások stb. betekintheők a vidéki ügynökségeknél, ugy helyben a központon is.

Kolozsvártt, 1874 nyarán.

A „Victoria“ biztosító társaság vezérügynöksége.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár helye	napja	Egy osztrák mérő 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl tűzifa	1 font marha hus
		tiszta buza	elegy buza	rozsa	zab	török-buza	széna	szalma		
ÁRA ERDÉLYI VÁROK BAN										
Kolozsvár	aug. 13	540—560	440—450	320—340	160	410—420	130	70	1000	21
Nagy-Várad	julius 28	510—600	400—470	330—380	210—230	400—420	150	100	850	24
Maros-Vásárhely	julius 30	460—550	350—370	300—320	135—180	—	200—210	120—140	1000	18
Károly-Fehérvár	aug. 1	565—587	435—450	360—384	180—200	—	190—200	110—130	1000	20
Nagy-Szeben	septem. 29	620—687	—	467—507	180—133	533—600	80—85	60	700	22
Brassó	julius. 31	521—659	492	366—381	187—194	348	—	—	—	20
Beszterce	julius 28	480—520	400	340	200	—	100—140	80—130	600	16
Nagy-Enyed	julius 30	500—550	425—450	375—400	190—200	—	190—200	50—60	800	14
Szamosujvár	aug. 3	600—640	420—500	320—340	190—200	—	200	50	1200	16
Deés	julius. 28	600—640	540—680	400—420	180—190	—	130—140	65—90	800	18
Torda	septem. 23	600—640	540—580	400—420	100—110	—	170—180	70	800	15

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 75 frt — kr. Ezüst árkelet 103.40

Bécsi marhavásár: Felhajtott 3321 darab hizó ökör. A forgalom élénk; árak: magyar 30—32³/₄ frt német hizó ökör 32—34 frt. a vágósúly mázsája.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvártt